

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๒๑๐๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ รังสรรค์พจนศิลป์ ยลยินวรรณคดี

เรื่อง คำราชาศัพท์ (๒)

ครูผู้สอน ครูธีระพล แก้วคำจันทร์

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒

รังสรรค์พจนศิลป์ ยลยีนวรรณคดี

คำราชาศัพท์ (๒)

พิจารณาบทสนทนา

เสด็จให้มาทูลถามเสด็จว่า “...เสด็จจะเสด็จหรือไม่เสด็จ ถ้าเสด็จจะเสด็จ
เสด็จจะเสด็จด้วย...”

เสด็จตรัสตอบให้กลับไปทูลเสด็จว่า “...เสด็จจะเสด็จ ถ้าเสด็จจะเสด็จด้วย
เสด็จก็จะดีพระทัยมาก...”

ที่มา : สี่แผ่นดิน, หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช

คำว่า “เสด็จ” ในบทสนทนา
มีคำที่ใช้แทนชื่อ

พิจารณาบทสนทนา

เสด็จให้มาทูลถามเสด็จว่า “...เสด็จจะเสด็จหรือไม่เสด็จ ถ้าเสด็จจะเสด็จ
เสด็จจะเสด็จด้วย...”

เสด็จตรัสตอบให้กลับไปทูลเสด็จว่า “...เสด็จจะเสด็จ ถ้าเสด็จจะเสด็จด้วย
เสด็จก็จะดีพระทัยมาก...”

ที่มา : สี่แผ่นดิน, หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช

หากนักเรียนได้รับรางวัลพระราชทาน
และมีโอกาสได้สนทนากับพระบรมวงศานุวงศ์
นักเรียนจะใช้สรรพนามแทนตัวเองว่าอย่างไร

คำสรรพนามราชาศัพท์

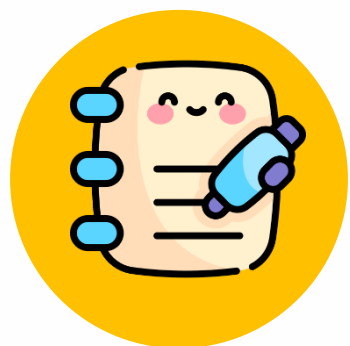

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายความหมายและหลักการ
ใช้สรพนามราชาศัพท์ได้
๒. เขียนระบุคำสรพนามราชาศัพท์
ได้ถูกต้องตามพระอิสริยยศศักดิ์

จุดประสงค์การเรียนรู้

๓. ตระหนักถึงความสำคัญของการใช้ภาษา
ในการสื่อสาร

คำสรรพนาม คืออะไร

คำที่ใช้แทนคำนาม (ชื่อคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่) เพื่อไม่ให้พูดหรือเขียนซ้ำบ่อย ๆ ทำให้ประโยคกระชับและสื่อสารได้สะดวกขึ้น

ตัวอย่างคำสรรพนาม

บุรุษที่ ๑ → ฉัน, ผม, เรา

บุรุษที่ ๒ → เธอ, คุณ, ท่าน

บุรุษที่ ๓ → เขา, มัน, พวกเรา

หน้าที่สำคัญ ช่วยทำให้ประโยคชัดเจน ไม่ซ้ำคำ และรู้ว่าใครเป็นผู้พูด ผู้ฟัง หรือผู้ถูกกล่าวถึง

คำสรรพนามราชาศัพท์

คำสรรพนามที่ใช้แทนพระนามของพระมหากษัตริย์
พระบรมวงศานุวงศ์ และเจ้านายชั้นสูง รวมทั้งใช้แทน
ผู้ที่ควรได้รับการยกย่องสูงสุด เพื่อให้เกิดความสุภาพ
และเหมาะสมตามแบบแผนของภาษาไทย

หลักการที่สำคัญ

เมื่อผู้พูดเป็น “สามัญชน” และกล่าวกับหรือกล่าวถึง
พระมหากษัตริย์ – พระบรมวงศ์ – พระอนุวงศ์
ต้องใช้ “สรรพนามราชาศัพท์” ให้ถูกต้องตามชั้นศักดิ์

ลำดับพระอิสริยยศศักดิ์

๑. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว / สมเด็จพระบรมราชินี

บุรุษที่ ๑ : ข้าพระพุทธเจ้า

บุรุษที่ ๒ : ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท

ใช้แก่

- พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช
บรมนาถบพิตร
- สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง

๑. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว / สมเด็จพระบรมราชินี

บุรุษที่ ๑ : ข้าพระพุทธเจ้า

บุรุษที่ ๒ : ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท

ใช้แก่

- พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
- สมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พัชรสุธาพิมลลักษณ พระบรมราชินี

๒. สมเด็จพระบรมราชากุมาร / สมเด็จพระบรมราชากุมารี

บุรุษที่ ๑ : ข้าพระพุทธเจ้า

บุรุษที่ ๒ : ไต่ฝาละอองพระบาท

ใช้แก่

- สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา

เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร มหาวชิราลงกรณวรราชภักดี สิริกิจการิณีพิรยพัฒน์

รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชากุมารี

๓. พระบรมวงศ์ชั้นสมเด็จเจ้าฟ้า

บุรุษที่ ๑ : ข้าพระพุทธเจ้า

บุรุษที่ ๒ : ไต่ฝ่าพระบาท

ใช้แก่

- สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี
กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี

๔. พระองค์เจ้า (ชั้นพระเจ้าบรมวงศ์เธอ)

บุรุษที่ ๑ : ข้าพระพุทธเจ้า

บุรุษที่ ๒ : ไต่ฝ้าพระบาท

ใช้แก่

- สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดา
- สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา

๔. พระองค์เจ้า (ชั้นพระเจ้าบรมวงศ์เธอ)

บุรุษที่ ๑ : ข้าพระพุทธเจ้า

บุรุษที่ ๒ : ไต่ฝ่าพระบาท

ใช้แก่

- สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าที่ปงกรัศมีโชติ มหาวชิโรตตมางกูร
สิริวิบูลยราชกุมาร

๕. พระอนุวงศ์ชั้นพระองค์เจ้า / พระเจ้าวรวงศ์เธอ

บุรุษที่ ๑ : (ชาย) เกล้ากระหม่อม
(หญิง) เกล้ากระหม่อมฉัน

บุรุษที่ ๒ : ฝ่าพระบาท / ไต้ฝ่าพระบาท

ใช้แก่

- พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าสิริภาจุฑาภรณ์
- พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอทิตยาทรกิติคุณ

ยกเว้นผู้ที่ทรงกรม เช่น พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี กรมหมื่นสุทธนารีนาถ
ใช้ “ข้าพระพุทธเจ้า”

๖. พระอนุวงศ์ชั้นหม่อมเจ้า

บุรุษที่ ๑ : (ชาย) กระหม่อม
(หญิง) หม่อมฉัน

บุรุษที่ ๒ : ฝ่าพระบาท

ใช้แก่

- หม่อมเจ้าชาตรีเฉลิม ยุคล
- หม่อมเจ้าปุสาน สวัสดิวัตน์ ฯลฯ

ความสำคัญของการใช้คำสรรพนามราชาศัพท์

๑. แสดงความเคารพสูงสุด

ใช้เพื่อแสดงความนอบน้อมต่อพระมหากษัตริย์ พระบรมวงศานุวงศ์ และผู้มีฐานันดรศักดิ์สูงตามราชประเพณี

๒. รักษาเอกลักษณ์ของภาษาไทย

คำราชาศัพท์เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สะท้อนความงดงามของภาษาไทย การใช้ให้ถูกต้องช่วยสืบสานวัฒนธรรม

ความสำคัญของการใช้คำสรรพนามราชาศัพท์

๓. ใช้ในงานราชพิธีและเอกสารทางการ

จำเป็นในการเขียนราชการ พิธีสำคัญ หนังสือราชการ
อ่านคำกราบบังคมทูล หรือสื่อมวลชนที่เกี่ยวข้องกับพระราชวงศ์

๔. สร้างความสุภาพและเหมาะสม

ช่วยให้การสื่อสารดูสุภาพและถูกกาลเทศะ โดยเฉพาะเมื่อกล่าวถึง
พระมหากษัตริย์หรือเจ้านาย

ความสำคัญของการใช้คำสรรพนามราชาศัพท์

๕. เสริมความรู้ด้านภาษาและการใช้คำอย่างถูกต้อง

ผู้เรียนได้เข้าใจระดับภาษา เห็นความแตกต่างของคำราชาศัพท์และภาษาทั่วไป ทำให้ใช้ภาษาได้เหมาะสมในแต่ละสถานการณ์

ขอมงฝากจากคณฐ

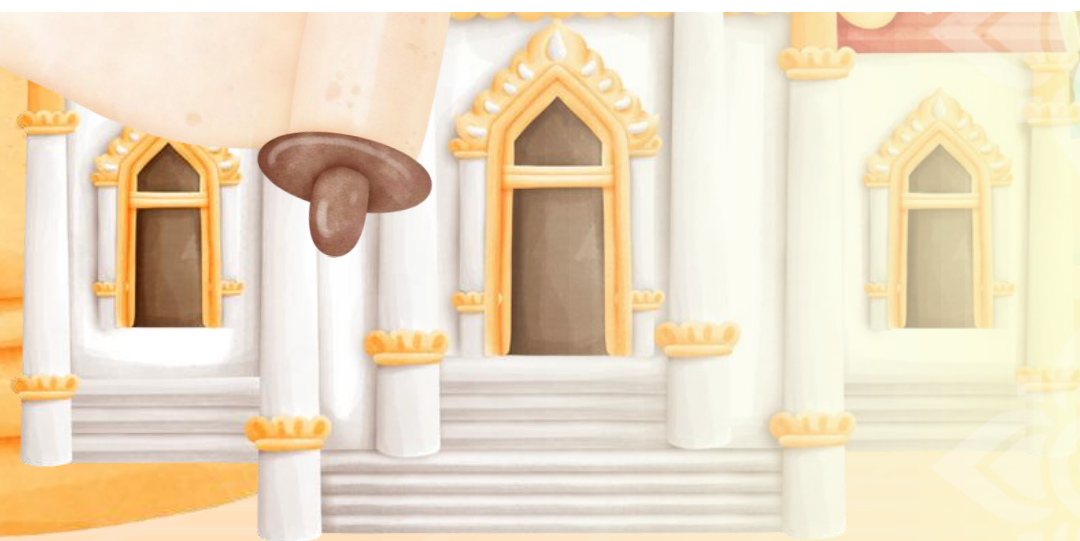

เรื่อง สรรพนามราชาศัพท์

 (สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

ใบงานที่ ๑๔ เรื่อง สรรพนามราชาศัพท์
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง รังสรรค์พจนศิลป์ ยลยินวรรณคดี
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง สรรพนามราชาศัพท์
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๒๑.๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

คำชี้แจง ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มและค้นคว้าสรรพนามราชาศัพท์ตามหัวข้อที่ครูกำหนดให้

กลุ่มที่ ๑ : สรรพนามบุรุษที่ ๑ และ ๒ ที่ใช้กับพระมหากษัตริย์

[illegible]

ใบงานที่ ๑๔ สรรพนามราชาศัพท์

คำชี้แจง ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มและค้นคว้าสรรพนามราชาศัพท์ตามหัวข้อที่ครูกำหนดให้

กลุ่มที่ ๑ : สรรพนามบุรุษที่ ๑ และ ๒ ที่ใช้กับพระมหากษัตริย์

สรรพนามบุรุษที่ ๑	สรรพนามบุรุษที่ ๒	บุคคล
.....		
.....		
.....		
.....		

ใบงานที่ ๑๔ สรรพนามราชาศัพท์

คำชี้แจง ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มและค้นคว้าสรรพนามราชาศัพท์ตามหัวข้อที่ครูกำหนดให้

กลุ่มที่ ๒ : สรรพนามบุรุษที่ ๑ และ ๒ ที่ใช้กับสมเด็จพระบรมราชินี

สรรพนามบุรุษที่ ๑	สรรพนามบุรุษที่ ๒	บุคคล
.....		
.....		
.....		
.....		

ใบงานที่ ๑๔ สรรพนามราชาศัพท์

คำชี้แจง ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มและค้นคว้าสรรพนามราชาศัพท์ตามหัวข้อที่ครูกำหนดให้

กลุ่มที่ ๓ : สรรพนามบุรุษที่ ๑ และ ๒ ที่ใช้กับสมเด็จพระเจ้าฟ้า

สรรพนามบุรุษที่ ๑	สรรพนามบุรุษที่ ๒	บุคคล
.....		
.....		
.....		
.....		

ใบงานที่ ๑๔ สรรพนามราชาศัพท์

คำชี้แจง ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มและค้นคว้าสรรพนามราชาศัพท์ตามหัวข้อที่ครูกำหนดให้

กลุ่มที่ ๔ : สรรพนามบุรุษที่ ๑ และ ๒ ที่ใช้กับพระองค์เจ้า

สรรพนามบุรุษที่ ๑	สรรพนามบุรุษที่ ๒	บุคคล
.....		
.....		
.....		
.....		

ใบงานที่ ๑๔ สรรพนามราชาศัพท์

คำชี้แจง ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มและค้นคว้าสรรพนามราชาศัพท์ตามหัวข้อที่ครูกำหนดให้

กลุ่มที่ ๕ : สรรพนามบุรุษที่ ๑ และ ๒ ที่ใช้กับหม่อมเจ้า

สรรพนามบุรุษที่ ๑	สรรพนามบุรุษที่ ๒	บุคคล
.....		
.....		
.....		
.....		

สรุปบทเรียน

สรุปบทเรียน

คำสรรพนามราชาศัพท์

คือ คำสรรพนามที่ใช้แทนพระนามของพระมหากษัตริย์
พระบรมวงศ์ และพระอนุวงศ์ เพื่อแสดงความเคารพตาม
ธรรมเนียมไทย

สรุปบทเรียน

หลักการใช้อย่างย่อ

ผู้พูดเป็นสามัญชน ใช้สรรพนามราชาศัพท์เมื่อกล่าวกับหรือกล่าวถึง
พระราชวงศ์ เปลี่ยน “ฉัน” “ผม” (บุรุษที่ ๑) เป็น “ข้าพระพุทธเจ้า” “กระหม่อม”
“หม่อมฉัน” แทนผู้ฟัง (บุรุษที่ ๒) ใช้ “ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท” “ใต้ฝ่าพระบาท”
“ฝ่าพระบาท” ตามชั้นศักดิ์

สรุปบทเรียน

ความสำคัญ

- ❖ แสดงความนอบน้อมและความจงรักภักดี
- ❖ รักษาเอกลักษณ์ภาษาไทยและวัฒนธรรมราชสำนัก
- ❖ ใช้ถูกต้องในงานพิธี เอกสารราชการ และการกราบบังคมทูล
- ❖ ช่วยให้การสื่อสาร สุภาพ เหมาะสม และถูกกาลเทศะ

บทเรียนครั้งต่อไป

คำราชาศัพท์ (๓)

 สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

สิ่งที่ต้องเตรียม

ใบงานที่ ๑๕ เรื่อง กริยาราชศัพท์

สามารถดาวน์โหลดได้ที่

www.dltv.ac.th

กาขค

